

UNIVERSITY OF GOTHENBURG
SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW

**Faktorer som påverkar den beskrivande kvaliteten på
upplysningar av rättstvister**

Kandidatuppsats i redovisning FEG313
Externredovisning
HT 2018

Författare:

Jenny Gustafsson 921127

Emma Hammo 920507

Handledare:

Mari Paananen

Sammanfattning

Kandidatuppsats i företagsekonomi, Externredovisning. HT18.

Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet.

Författare: Jenny Gustafsson och Emma Hammo

Handledare: Mari Paananen

Titel: Faktorer som påverkar den beskrivande kvaliteten på upplysningar av rättstvister

Inledning: Ett företags upplysningar utgör en stor del av beslutsfattande i olika sammanhang. Under standarden IAS 37 faller rättstvister in vilka kan förknippas med stor osäkerhet och mycket bedömningar. Studier visar att informationen om rättstvister tenderar att vara bristfälliga.

Syfte: Att undersöka vilka faktorer som påverkar kvaliteten hos upplysningar i standarden IAS 37, med inriktning på upplysning av rättstvister.

Avgränsningar: Studien avgränsas till avsättningar och eventalförpliktelser, och mer specifikt till rättstvister. Uppsatsen avgränsas ytterligare till förorenande industrier listade i Europa samt enbart årsredovisningar där det upplyses kvalitativt kring rättstvister undersöks.

Metod: Genom en kvantitativ metod har upplysningskvalitet av rättstvister testats för åren 2005-2014. Studiens definition av upplysningskvalitet bygger på den teoretiska referensram som tar upp ton, mängd och detaljrikedom. Bolagens årsredovisningar har gått igenom manuellt, och insamlad data har behandlats i programvaran Diction där variabler för mängd och ton fåtts ut. För detaljrikedom har ett index konstruerats som bygger på standarden IAS 37.

Resultat och slutsatser: Studien har undersökt vad som driver kvaliteten i upplysningar av rättstvister. Tidigare forskning när det gäller kvalitet och ton har överlag visats påverkas av olika utmärkande drag hos företag. Studiens resultat visar att en större bolagsstorlek och redovisning av eventalförpliktelse kunde kopplas samman med en säker ton, en större mängd text samt en högre detaljrikedom. Belopp på avsättningar för en rättstvist hade ett positiv samband mellan en längre text och mer detaljrikedom, och en högre skuldsättningsgrad visade sig i studien kunna kopplas till en lägre detaljrikedom.

Förslag till framtida forskning: Framtida forskning kan innefatta ytterligare studier där skillnader i ton undersöks beroende på om företaget lämnat upplysning av en avsättning eller en eventalförpliktelse.

Nyckelord: Upplysningskvalitet, IAS 37, Rättstvister, Textanalys

1. INLEDNING	4
1.1 Bakgrund	4
1.1.1 Syfte	5
1.1.2 Frågeställning	5
1.2 Utgångspunkt i IAS 37, avsättningar och eventalförpliktelser	6
1.2.1 Definition, redovisning och värdering	6
1.2.2 Upplysningskrav	7
2. TEORETISK REFERENSRAM	8
2.1 Legitimitetsteori	8
2.2 Informationsasymmetri och transparens	9
2.3 Upplysningskvalitet	11
2.4 Bestämmande faktorer för upplysningar	12
2.4.1 Upplysning av rättstvist	12
2.4.2 Bolagsstolek	13
2.4.3 Lönsamhet	14
2.4.4 Skuldsättningsgrad	14
3. METOD OCH DATAINSAMLING	15
3.1 Undersökningens urval och datainsamling	15
3.2 Upplysningskvalitet	16
3.4 Dataanalys	22
4. RESULTAT OCH ANALYS	23
4.1 Deskriptiv statistik	23
4.2 Korrelationsanalys	24
4.3 Upplysningskvalitet	26
4.3.1 Ton	26
4.3.2 Mängd	29
4.3.3 Upplysningsindex	31
5. SLUTSATS	33
6. KÄLLFÖRTECKNING	35

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Ett företags upplysningar utgör en stor del av beslutsfattande i olika sammanhang. Analytiker baserar sina prognoser och rekommendationer på företagens upplysningar och därmed är upplysningar även viktiga för intressenterna och deras reaktioner på marknaden (Lang & Lundholm, 1996). Healy & Palepu (2001) menar även att upplysningar är nödvändiga för att kommunicera företags prestation till dess intressenter och att behovet av upplysningar uppstått genom agent-konflikt och informationsasymmetri. Trovärdigheten i upplysningar upprätthålls genom lagar, standardsättare, revisorer och aktörer på kapitalmarknaden (Healy & Palepu 2001).

För att tillhandahålla högkvalitativ information har International Accounting Standards Board (IASB) infört principbaserade standarder som tillåter ledningen att bestämma uppskattningar, metoder och vad som ska upplysas för att bäst reflektera företags finansiella ställning (Barth, Landsman, & Lang 2008). Det finns idag övergripande principer för hur de finansiella rapporterna ska upprättas och minimikrav för den information som lämnas vilket regleras i standarden IAS 1, men mer specifika principer anges i respektive standard. Schipper (2003) riktar kritik till de principbaserade regelverket och menar att principerna för upplysningar är vaga, skapar förvirring och utrymme för manipulation vilket kunnat undvikas om det funnits mer detaljerad styrning i regelverket. Även Mayorga & Sidhu (2012) hävdar att det saknas detaljerad vägledning och att de principbaserade standarderna inte är tillräckligt omfattande för att säkerställa att informationen som tillhandahålls också är användbar.

Framtida uppskattningar och bedömningar gällande osäkerhet utgör en stor del i att upprätta finansiella rapporterna och därför är upplysningar nödvändiga för att klargöra vilka antaganden som ligger bakom dessa uppskattningar (Mayorga & Sidhu 2012). I deras studie framkommer att det förekommer väldigt lite diskussion i upplysningarna som rör hur osäkerheterna uppskattats. De menar att standardiserade antaganden utgör större delen av upplysningarna men där det saknas hur osäkerhet har uppskattats i de flesta fall. Framtida uppskattningar och bedömningar gällande osäkerhet kan förknippas med IAS 37, standarden för avsättningar, eventalförpliktelser och eventaltillgångar. Standarden kom i kraft 1998 och rör förpliktelser av mer eller mindre osäker karaktär (IASB 2015). Osäkerheter kan röra huruvida något existerar och om vilket utfall någonting kommer att ha (Holt 2016). IASB (2015) skriver att standarden fyllt ett betydande tomrum då exempelvis innan ikraftträdandet kunde ett bolag göra avsättningar för framtida kostnader men som inte var befintliga förpliktelser vilket har utgjort ett stort utrymme för resultatmanipulering. Vidare skriver IASB (2015) att standarden är allmänt krediterad och har förbättrat den finansiella rapportering samt att varken de som upprättar de finansiella rapporterna eller revisorerna anser att det generellt

sett stöter på några större problem gällande standarden. Dock medger IASB (2015) att standarden har sina imperfektioner och att de uppdagat oro kring vissa aspekter i standarden.

Under IAS 37 faller rättstvister in och om dessa ska redovisas eller lämnas upplysningar på beror på sannolikhet och framtida uppskattningar. De potentiella förlusterna som en rättstvist kan innebära kan vara väsentliga och även en indirekt kostnad associerad med en rättstvist kan innebära kostnader på flera miljoner eller miljarder dollar för ett företag (Hennes 2014). Fesler & Hagler (1989) visar i sin studie av amerikanska standarder att 43% av företagen tillhandahåller ingen eller otillräcklig information i upplysningarna när det gäller rättstvister och menar att det saknas enhetlighet och konsekvens gällande upplysningarna för rättstvister. Studien av Hennes (2014) visar att 71% av företagen inte upplyser om några förväntade förlustbelopp men att den kvalitativa texten som lämnas i en upplysning kan indikera på sannolikheten för en eventuell förlust. Svårigheter att uppskatta osäkerhet kan bidra till att det kan vara besvärligt att ta beslut om huruvida delar tas upp eller utesluts (Holt 2016).

Upplysningar utgör alltså viktiga beslutsunderlag för alla typer av intressenter, och genom det principbaserade regelverket vill IASB tillhandahålla högkvalitativ information. Standarden IAS 37 har minskat tidigare möjligheter till resultatmanipulering, men det finns en del problem med standarden. Rättstvister är ett område som innefattar osäkerhet och framtida uppskattningar. Det kan vara problematiskt att veta om något existerar och vilket utfall det kommer att ha, och studier visar på bristande upplysningar om rättstvister.

1.1.1 Syfte

Syftet med uppsatsen är att studera upplysningar inom standarden IAS 37 och vilka faktorer som driver och bestämmer kvaliteten i upplysningarna. Arbetet kommer att avgränsas till avsättningar och eventalförpliktelser, och mer specifikt till rättstvister. Uppsatsen avgränsas ytterligare till förorenande industrier listade i Europa. I det ursprungliga urvalet finns 114 bolag av olika storlekar. Bolagen har tidigare forskats på när det gäller avsättningar för återställningskostnader inom miljöområdet. Uppsatsen kommer dock att undersöka flera typer av rättstvister, och inte begränsas till miljö.

1.1.2 Frågeställning

Vilka faktorer påverkar den beskrivande kvaliteten i upplysningarna enligt IAS 37, gällande rättstvister?

1.2 Utgångspunkt i IAS 37, avsättningar och eventualförpliktelser

1.2.1 Definition, redovisning och värdering

IAS 37 är standarden för avsättningar, eventualförpliktelser och eventualtillgångar. Standarden har två huvudsyften vilka är att säkerställa att lämpliga kriterier används för redovisning och värdering samt att tillräckliga upplysningar lämnas.

En avsättning definieras som en skuld i standarden IAS 37 men till skillnad från en skuld är en avsättning oviss när det gäller betalningstidpunkt eller belopp. Vidare anges tre kriterier för att redovisa en avsättning. Kriterierna anger att det skall genom en inträffad händelse finnas en befintlig förpliktelse antingen formell eller informell, som sannolikt resulterar i ett utflöde av ekonomiska resurser vid reglering och att det är möjligt att uppskatta beloppet på ett tillförlitligt sätt. När alla kriterierna är uppfyllda skall en avsättning redovisas som en skuld i balansräkningen (IAS 37:14).

Med befintlig förpliktelse menas att det skall vara troligt att en förpliktelse föreligger till följd av en inträffad händelse (IAS 37:16a). Att en händelse inträffat innebär att företaget inte har någon annan möjlighet än att reglera den förpliktande händelse som inträffat. När det gäller rättstvister anges att det kan finnas svårigheter i att veta om en förpliktande händelse inträffat eller att tvisten kan komma att leda till en förpliktelse. I detta fall avgör företaget om det finns en förpliktande händelse efter beaktande av allt för företaget känt material samt eventuella expertutlåtanden. Sannolikt utflöde innebär att det skall vara mer troligt att ett utflöde av resurser kommer ske än att det inte kommer ske, men om en tillförlitlig uppskattning inte kan göras skall en avsättning inte redovisas (IAS 37:23).

En eventualförpliktelse definieras som en möjlig förpliktande händelse eller befintlig sådan men där det är mindre sannolikt att ett utflöde av ekonomiska resurser kommer att ske. Med befintlig förpliktelse enligt IAS 37 punkt 16 b) definieras att en förpliktelse är möjlig men inte trolig och att upplysning inte lämnas där sannolikheten för ett utflöde av resurser är ytterst liten. En eventualförpliktelse redovisas till följd av att belopp inte kan beräknas på ett tillförlitligt sätt, att det råder osäkerhet kring om en förpliktelse finns eller ej eller om det är inte är sannolikt att ett utflöde av resurser kommer krävas (IAS 37:13).

Värdering skall göras enligt IAS 37 punkt 36 till det belopp som är den bästa uppskattning för att reglera förpliktelsen vid balansdagen. I punkt 37 utvecklar man uttrycket bästa uppskattning till de belopp som företaget rationellt sett skulle betala på balansdagen för reglering. Vidare skall uppskattning av utfall och påverkan göras av företagsledningens bedömningar och dessa kan uppskattas genom liknande tidigare händelser (IAS 37:38). Vid

värdering skall även risk och osäkerhet beaktas på så sätt att värdena varken överskattas eller underskattas (IAS 37:43). Effekten av pengars tidsvärde skall också beaktas om den kan innebära en väsentlig påverkan (IAS 37:45). Även framtida händelser kan påverka utfallet då de kan påverka värderingen i form av exempelvis ny teknik som eventuellt kan minska det framtida utflödet av resurser (IAS 37:49).

1.2.2 Upplyningskrav

I punkterna 84-89 i IAS 37 beskrivs kriterierna för upplysningarna när det gäller avsättningar och eventalförpliktelser. Ett företag skall enligt punkt 84 lämna information om redovisat värde vid årets början och slut. Vidare anges att belopp gällande nya avsättningar som gjorts under året skall upplysas, ökning i befintliga avsättningar, outnyttjade belopp som återförts och ökningen under perioden av diskonterade värden eller förändring i diskonteringsräntan.

Företaget skall även ge en kortare beskrivning över förpliktelsens karaktär och när i tiden företaget förväntar sig att ett utflöde av resurser sker för att reglera förpliktelsen. Vidare skall även en upplysning kring osäkerhet lämnas i form av den osäkerhet som finns när det gäller uppskattning av belopp och tidpunkt (IAS 37:85). För eventalförpliktelser gäller att företaget ger precis som för avsättningar en kortfattad beskrivning av dess karaktär samt upplysning kring osäkerheter i uppskattning av belopp och tidpunkt. Vidare anges även att en uppskattning kring dess finansiella effekt skall anges om det är praktiskt möjligt. Det finns dock undantag när upplysningar inte behöver lämnas och det är om sannolikheten är ytterst liten (IAS 37:86), eller om det kan förväntas påverka negativt på ett förhandlingsläge i en rättstvist (IAS 37:92). Vid rättstvist skall det dock upplysas allmänt om tvistens karaktär och skäl till varför bolaget valt att inte upplysa (IAS 37:92).

2. Teoretisk referensram

2.1 Legitimitetsteori

Legitimitetsteori grundar sig i ett utbyte mellan samhället och, i detta fall, ett organisation, där ett företag existens endast kan fortskrida om samhället uppfattar denne som legitim (Deegan 2002). De Luca och Prather-Kinsey (2018) menar att legitimitetsteorin kan förklara varför International financial reporting standards, IFRS, inte tagits upp fullt av alla länder, men även att teorin kan vara svaret på problemet. I många länder har det, på grund av nationell politik, gjorts förändringar av IASBs standarder. Standarderna behöver tas upp i fullt i alla länder för att bli globala standarder, och för det behövs en nationell legitim regulator. Även Barth och Schipper (2008) beskriver förändringar av IFRS standarder som ett av flera hinder för ett globalt ramverk.

Legitimitetsteorin säger att organisationer försöker att passa in i samhällets bild av legitimitet för att kunna fortsätta deras verksamhet. Denna bild kan förmedlas genom upplysningar, och flertalet metoder kan användas för att skapa legitimitet. Ett skäl att använda sig av frivilliga upplysningar kan alltså vara att skapa legitimitet för sin organisation (Deegan 2002). Det är även möjligt att företag väljer att rikta in sig på en eller flera typer av intressenter för att förstärka sin legitimitet. Intressenter behöver inte bara vara intresserade av finansiella aspekter, och deras förväntningar är inte heller alltid desamma för alla företag (O'Donovan 2002). Cao, Myers & Omer (2012) kopplar samman ett företags rykte och kvaliteten på företagets finansiella rapportering, och att kvaliteten är högre hos företag med gott rykte. Detta kan bero på bland annat att ett gott rykte ökar sannolikheten att företaget lägger mer resurser på sin rapportering. Företag med ett gott rykte kan även ha en företagskultur som uppmuntrar ett arbete med hög kvalitet.

Taktiker för legitimitet kan även användas för krishantering, t.ex. vid miljöförstörelse (O'Donovan 2002). Deegan, Rankin och Voght (2000) undersökte ett antal stora sociala händelser i Australien och kom fram till att händelser som fick mycket uppmärksamhet i media förändrade företags redovisning. De såg att upplysningar relaterade till det som inträffat blev både fler och mer positiva. Detta stämmer enligt författarna överens med legitimitetsteorin, och visar på att företag försöker mildra omständigheterna runt negativa händelser med hjälp av upplysningar. Vidare menar de att lagar kan behövas för att få företag att dela med sig av information även om dessa inte anser sin legitimitet vara hotad.

2.2 Informationsasymmetri och transparens

Ett skäl till att upplysningar behövs är informationsasymmetri. Begreppet informationsasymmetri innebär att en part har mer information än en annan i en situation. Detta kan påverka båda parter tankesätt och handlingar. Ett företag som ger ut finansiella rapporter har ofta mer information om vad som händer inom företaget, än investerare har. Detta kan i sin tur leda till ett agentproblem, där företaget efter investering inte handlar som investerare önskar (Healy & Palepu 2001). Informationsasymmetri kan minska genom att företaget delar med sig av nyheter till intressenter, vare sig nyheterna är positiva eller negativa (Kothari, Shu & Wysocki 2009), och en stor del av informationsasymmetrin som upplevs mellan företag och dess intressenter kommer just ifrån att företaget håller tillbaka dåliga nyheter (Liu & Elayan 2013). Det är möjligt att minska informationsasymmetrin med hjälp av överenskommelser mellan berörda parter som kräver upplysningar från företaget, och även företagets styrelse kan användas för att tillrättavisa chefernas beteende så att det stämmer bättre överens med aktieägares önsknings (Healy & Palepu 2001).

Barth och Schipper (2008) menar att transparens kan ha många betydelser och föreslår att den kräver att företaget, förutom kommunikation av tillgångar och skulder samt förändringen av dessa, även behöver inkludera risker inom organisationen, och hur dessa hanteras. Detta ska presenteras på ett sådant sätt att informationen kan anses användbar för användaren av rapporten, men en rimlig kunskap hos användaren inom ämnet förutsätts. En ökad transparens kan leda till minskad informationsasymmetri för investerare.

Hur företag väljer att gå ut med ny information kan bero på konkurrensskäl. Information i upplysningar, t.ex. gällande investeringar och strategi, kan användas för analytikers framtidsprognoser, men också av konkurrenter (Beretta & Bozzolan 2008). Enligt Lopes och Rodrigues (2007) vill företag inom samma industri också sträva efter så lika upplysningar som möjligt för att på ett sådant sätt inte sticka ut negativt i jämförelse med de andra företagen, och finner bevis för att sättet företag upplyser kan relateras till den industri de tillhör. Men det finns också andra typer av incitament för företag att medvetet släppa ut och hålla tillbaka olika typer av ny information. Roychowdhury & Sletten (2012) menar att dåliga nyheter förknippas med större osäkerhet gällande företagets verksamhet och därmed granskas denna typ av information mer noggrant av aktörer på kapitalmarknaden. Vidare menar de även att detta skapar motiv för företagen att vara mer precisa i sina uppskattningar gällande dåliga nyheter vilket orsakar en fördröjning av upplysningar kring dåliga nyheter.

Det finns även en möjlighet att hur nyheter släpps påverkar chefers karriärer, och att dessa därför håller tillbaka ny negativ information (Kothari, Shu & Wysocki 2009). Dilemmat kan avhjälpas om företaget lovar sin chef ett tillfredsställande avgångsvederlag, då det kan styra personen till att redovisa dåliga nyheter mer tidsenligt (Baginski et al. 2018). Det finns tendenser som pekar på att negativ ny information i större utsträckning hålls hemlig från

marknaden än positiv, samt att företag medvetet kan vänta med dåliga nyheter för att släppa ett flertal vid samma tillfälle (Kothari, Shu & Wysocki 2009).

Allting pekar dock inte mot detta. Villkorlig konservatism är ett begrepp som används för att beskriva en situation där en redovisare snabbare tar med negativ ny information, och är mer vaksam när det kommer till positiva nyheter (Liu & Elayan 2013). Studier har visat att konservatismen inom redovisning har ökat sedan 70-talet. Att konservatism används av företaget kan härledas till bland annat informationsasymmetri, och att företag vill förhindra att chefer har ett opportunistisk beteende. Ett sätt att öka konservatism är genom avtal mellan företagets ägare som driver företag att redovisa mer tidsenligt, och med högre verifierbarhet. Konservatism låter även företaget veta om det finns förluster från t.ex projekt som man måste ta ställning till, och kan ge indikationer gällande hur väl chefer och andra anställda utför sina jobb (Watts 2003).

Rättstvister kan utgöra ett skäl till konservativ redovisning. Risken för rättstvister kan få ett företag att dela med sig av negativ ny information snabbt, och chefer delar med sig av negativa nyheter i högre grad i en miljö med hög rättstvistrisk (Kothari, Shu & Wysocki 2009). En konservativ redovisning kan även leda till lägre rättstvistikostnader vid en stämning från aktieägare (Watts 2003). Rogers och Van Buskirk (2009) undersöker företags beteende efter en stämning av egna aktieägare, och ser en minskning av frivilliga upplysningar efter händelsen, och hur resultatprognoser får en kortare tidshorisont och blir mindre precisa. Författarna tolkar detta som att företaget blir mer försiktiga eftersom det finns en oro för att informationen som ges kan användas emot dem.

Rättstvist kan även utgöra ett medel för aktieägare att få mer information om företaget. En studie av Haslem (2005) har visat att aktieägare ofta har en negativ attityd till förlikning. En möjlig orsak till detta är att företag inte vill att aktieägare ska få reda på hur företagets chanser att klara sig ur rättsvisten ser ut, medan aktieägare gärna vill se hur företaget står sig i rätten. Haslem (Ibid.) ser en tendens där hur aktieägare är negativa mot förlikning beror bland annat på hur stor transparens företaget har mot sina aktieägare. Ju mindre transparens företaget har desto mer vill aktieägarna se fallet tas upp i domstol, snarare än en förlikning. Vidare kan han se en positiv attityd till negativa utfall av rättsfall, och en möjlig förklaring till detta är att aktieägare litar på domstolens omdöme.

2.3 Upplyningskvalitet

Upplysningar kan användas strategiskt för att påverka hur läsaren uppfattar företaget. Studier visar t.ex. att företag som använder sig av resultatmanipulering kan använda sig av komplexa upplysningar för att skapa förvirring, och att företag som precis överstiger, eller precis når upp till, föregående års resultat tenderar att ha försämrad läsbarhet i sina rapporter (Lo, Ramos & Rogo 2017). Det finns även forskning som pekar på användandet av positiva ord för att omsluta negativa meningar (Loughran & McDonald 2016). Vidare finns det studier som visar att tonord, alltså ord som bland annat visar på skribentens attityd, kan användas för att påverka bland annat upplysningarnas läsbarhet. Texters tonstruktur kan användas medvetet av företag, och placering samt val av ord påverkar informationen läsaren tar till sig (Allee & DeAngelis 2015). Gällande ton finns det forskning som visar på att företag som befinner sig i en rättslig process har en mer optimistisk ton när de rapporterar företags resultat gentemot företag i samma bransch och med likvärdig ekonomisk prestation (Rogers, Van Buskirk & Zechman 2011). Det är inte självklart att användaren av den finansiella rapporten är medveten om att företaget kan försöka påverka hur läsaren upplever texten, och även vana analytiker kan påverkas (Hirshleifer & Teoh 2003). Cho, Roberts och Patten (2010) kommer, genom användning av programvaran Diction, fram till att företag som påverkar miljön mer negativt än andra bolag har både ett mer optimistiskt språk i sina miljöupplysningar, samtidigt som de levererar mindre säkerhet i desamma. De menar att detta kan tyda på att företag medvetet upphöjer positiva nyheter, och döljer sämre. Företag använder med andra ord språket, men även tonen, för att försöka styra hur de uppfattas av intressenter.

Det finns ett flertal positiva aspekter med en ökad upplyningskvalitet. Upplyningskvalitet kan minska företags resultatmanipulation, då en hög kvalitet minskar risken för att investerare inte ska upptäcka att företaget ägnar sig åt sådana metoder (Alzoubi 2014). Katmon och Al Farooque (2017) kommer fram till att upplyningskvalitet förhindrar resultatmanipulering på ett bättre sätt än interna styrningsmekanismer. Vidare ser Hui och Matsunaga (2015) ett samband mellan bonusar för VD och ekonomischefer och bättre kvalitet på upplysningar. En hög kvalitet på upplysningar kan även minska informationsasymmetri (Alzoubi 2014). Cuadrado-Bellesteros, Garcia-Sanches och Martinez Ferrero (2016) ser hur informationsasymmetri spelar en viktig roll i samspelet mellan upplyningskvalitet och minskad kapitalkostnad.

Även om forskning visar att mängden upplysningar minskar kapitalkostnaden (Campbell, Chen & Dhaliwal 2014) så hävdar Kothari, Shu & Wysocki (2009) att anledningen till detta är att tonen på upplysningar påverkar förhållandet mellan upplysningar och kapitalkostnad. Campbell, Chen & Dhaliwal (2014) finner även bevis för upplysningar av riskfaktorer med negativ eller pessimistisk ton är positivt förknippade med marknadsbaserade bedömningar av risk även om källan till nyheten är företaget självt. Detta menar Campbell, Chen & Dhaliwal (2014) är intressant eftersom detta kan vara ett incitament till chefers motstånd till att upplysa

då det ökar investerarens bedömning av systematisk risk. Men trots incitamentet finner de att informationen i genomsnitt är informativ.

Upplysningskvalitet är inte ett entydigt begrepp, och ordet definieras olika i forskning. Ett sätt att se på upplysningskvalitet är att först bestämma vilka poster som borde finnas med, och att sedan räkna antalet poster från listan som man hittar. Antalet poster ska då visa detaljrikedom, och därigenom högre kvalitet (Chen, Miao & Shevlin 2015). Begreppet kan även röra övergripande kommunikationseffektivitet (Hui & Matsunaga 2015), samt fullständighet och precision (Alzoubi 2014). Kritik har riktats mot forskning som likställer kvalitet med kvantitet (Beretta & Bozzolan 2008). Beretta och Bozzolan (Ibid.) fokuserar istället på i vilket utsträckning det är möjligt att göra framtidsprognoser baserade på informationen upplysningarna ger. De ser till kvantitet, vad som upplyses om samt hur detta görs. Botosan (2004) utgår från IASBs referensram och menar att jämförbarhet, relevans, begriplighet samt tillförlitlighet kan användas som grund för studier av upplysningskvalitet, men också att det bland annat då kan tillkomma ytterligare studier för att sätta studien i rätt kontext. Det är dock viktigt att fastställa vem upplysningarna är till för, och komma fram till vad som klassas som kvalitet för denne.

2.4 Bestämmande faktorer för upplysningar

2.4.1 Upplysning av rättstvister

Det har länge varit missnöje hos användarna när det gäller upplysningar kring rättstvister och hur väl upplysningarna stämmer överens med verkligheten (Hennes 2014). De potentiella förlusterna som en rättstvist kan innebära kan vara väsentliga och även en indirekt kostnad associerad med en rättstvist kan innebära kostnader på flera miljoner eller miljarder dollar för ett företag (Hennes 2014). Fesler & Hagler (1989) visar i sin studie, som utgår från att jämföra fastställda domar mot lämnad information i årsredovisningarna, att 43% av företagen tillhandahåller ingen eller otillräcklig information i upplysningarna när det gäller rättstvister. Hennes (2014) studie visar att det upplyses begränsad kvantitativ information kring rättstvister som till exempel belopp på en förväntad förlust. Endast 8% av de undersökta företagen anger belopp, 21% anger att de inte kan uppskatta belopp och 71% anger inga belopp alls. Dock finner studien att det upplyses kvalitativt i form av beskrivande text vilket kan indikera på hur trolig förlusten är.

Genom det principbaserade regelverket vill standardsättare möjliggöra full transparens för intressenterna men när det gäller rättstvister kan full transparens vara skadligt, speciellt när det gäller upplysning kring det förväntade förlustbeloppet av en pågående tvist (Nielsen 2011). Att bedöma utfallet i en pågående rättstvist kan vara ytterst komplext och dessutom kan upplysningar kring belopp och sannolikhet även leda till en direkt uppgörelse mellan

parterna (Nielsen 2011). Att upplysa kring belopp kan påverka utfallet negativt genom att bolaget i sin årsredovisning indirekt säger sig vara skyldig genom att uppskatta belopp och sannolikhet (Nielsen 2011). För att undersöka upplysningskvalitet gällande rättstvister kan man alltså undersöka om ett belopp lämnas eller ej, men även hur den kvalitativa informationen formuleras.

2.4.2 Bolagsstorlek

Watts & Zimmerman (1978) presenterade hypotesen kring politisk kostnad vilken antar att större bolag drar åt sig mer politisk uppmärksamhet än mindre bolag. Vidare hävdar Watts & Zimmerman (1978) att större bolag är mer känsliga när det gäller politik än mindre bolag vilket tenderar att leda till större kostnader för de större bolagen. Till en följd av detta menar de även att de större bolagen använder redovisningen till att minska vinsterna för att på så sätt undvika politiska kostnader. Iatridis (2008) hävdar att större bolag upplyser mer omfattande för att försäkra investerare att bolaget följer rådande redovisningsprinciper. Vidare menar även Iatridis (2008) att detta kan bero på att bolagen vill undvika politisk övervakning. Cooke (1989) hävdar även att större bolag kan uppleva högre krav från intressenter att upplysa mer.

I en studie av Singhvi & Desai (1971) undersöks hur bolags storlek påverkar nivån av upplysningar. Kostnaden för att tillhandahålla information antas vara lägre för större bolag gentemot mindre bolag då informationen redan produceras internt i de större bolagen. Vidare menar de även att konkurrens kan utgöra en orsak till att mindre bolag är mindre villiga att lämna mer information än vad som är nödvändigt då årsredovisningarna kan ses som den viktigaste informationskällan för konkurrenter. Dessutom menar Singhvi & Desai (1971) att större företag verkar förstå fördelarna med att lämna upplysningar av högre kvalitet.

Diamond och Verrecchia (1991) kommer fram till att effekten av lägre kapitalkostnad till följd av fler upplysningar är större hos större bolag än små. Embong, Mohd-Saleh och Hassan (2012) når samma slutsats. Vidare menar de att effekten är större i en miljö som inte redan är rik på information, eftersom fler upplysningar då gör större skillnad för investerare. Diamond och Verrecchia (1991) når även slutsatsen att fler upplysningar minskar risken för investerare, vilket i sin tur leder till större investerare. De menar att större bolag är mer beroende av denna typ av investeringar, vilket leder till att större bolag har fler upplysningar. Sammantaget finns alltså teorier som stödjer en koppling mellan bolagsstorlek och upplysningskvalitet, där ett större bolags upplysningar ofta förknippas med högre kvalitet och omfattning.

2.4.3 Lönsamhet

Ett företags finansiella position har identifierats som en påverkande faktor till omfattningen av upplysningar. För att stärka den finansiella positionen kan ett företag under perioder för god lönsamhet upplysa mer detaljerad information medan under perioder för sämre lönsamhet kan företaget välja att upplysa mindre detaljerad information för att försöka dölja bakomliggande orsaker till den minskade lönsamheten (Singhvi & Desai 1971). När det gäller rörelsemarginalen, ett mått som kan visa på lönsamhet, menar Singhvi & Desai (1971) att om ett bolag som har en högre marginal gentemot andra bolag i samma bransch sänder en signal till investerare att bolaget har en bättre överlevnadsförmåga. I detta fall kan bolaget då välja att lämna fler upplysningar för att försäkra sina aktieägare om bolagets starka position och överlevnad (Singhvi & Desai 1971). I en studie av Campbell, Chen & Dhaliwal (2014) finner de dock motsatsen när det gäller upplysningar av riskfaktorer dvs att en ökad mängd upplysningar kan förknippas med lägre lönsamhet. Iatridis (2008) menar att det finns en koppling mellan lönsamhet och upplysningskvalité då bolag som redovisar mer detaljerade upplysningar tenderar att uppvisa högre lönsamhet. Vidare menar Iatridis (2008) att högre lönsamhet leder till att företagen effektivt tillmötesgår finansiella åtaganden, investerarnas förväntningar samt analytikernas prognoser.

Lönsamhet är en central del i diskussionen av ett företags upplysningar. Mer lönsamma företag tenderar att ta högre kostnader för att producera mer information och på så sätt kunna sprida mer upplysningar (Aly, El-Halaby, Hussainey, 2018). Spridningen av tonord har även visats påverka företags resultat. Positiva tonord har påvisats påverka läsaren positivt. På samma sätt har negativa tonord setts ha en negativ inverkan på läsaren (Allee & DeAngelis 2015). Det har även forskats på texten i uttalanden från företags ordförande där Sydserff & Weetman (2002) fann att ledmotiven hos företag vars finansiella prestation är sämre är skrivna i en stil som avlägsnar läsaren huvudbudskapet. För att sammanfatta är det alltså möjligt att koppla samman lönsamhet och kvaliteten på upplysningar.

2.4.4 Skuldsättningsgrad

Baserat på agent-teorin är agentkostnader högre i bolag med högre skuldsättningsgrad. För att minska dessa kostnader behöver företagen upplysa mer för att tillgodose behovet hos kreditgivare (Jensen & Meckling 1976). Dessutom tenderar chefer att tillhandahålla mer information gällande riskhantering för att signalera positivt till obligationsinnehavare att företaget förmår att möta sina förpliktelser. Jensen & Meckling (1976) finner även att företag med hög skuldsättningsgrad tenderar att upplysa mer i årsredovisningarna till följd av övervakningskostnader och använder upplysningar som ett sätt att minska dessa kostnader.

Skuldsättningsgrad har visat sig vara en avgörande faktor till redovisningsval. Det har hypotetiserats kring att ju högre skuldsättningsgrad desto mer sannolikt att chefer resultatmanipulerar genom att flytta intäkter från framtida perioder till den aktuella perioden (Watts & Zimmerman 1990). Campbell, Chen & Dhaliwal (2014) fann att ju högre risk ett bolag stod inför desto fler upplysningar gjordes och i motsats till vad kritiker påstår fann de att när det gäller upplysningar kring risk är dessa informativa och inte att anses som standardformuleringar.

Bolag som upplyser mer omfattande tenderar att uppvisa en högre skuldsättningsgrad vilket visar på att bolag som söker extern finansiering tenderar att upplysa mer för att locka till sig investerare eller andra kreditgivare (Iatridis 2008). Singhvi & Desai (1971) menar att genom att upplysa mer detaljerat leder det till bättre finansieringsmöjligheter. Campbell, Chen & Dhaliwal (2014) fann även att en ökad mängd upplysningar gällande riskfaktorer kan associeras med högre skuldsättningsgrad och att ju större risk desto mer ökade mängden.

3. Metod och datainsamling

3.1 Undersökningens urval och datainsamling

För att kunna undersöka upplysningskvalitet i noter gällande rättstvister och därmed uppfylla studiens syfte har en kvantitativ metod bedömts mest lämplig. Det ursprungliga urvalet består av 114 bolag som är listade på börsen i Europa och klassas som förorenande industrier. Bolagen är registrerade i totalt 29 olika länder i det ursprungliga urvalet. Dessa bolag har det tidigare forskats på när det gäller upplysningar kring avsättningar för återställningskostnader och det fanns därför ett intresse för att forska vidare på bolagen gällande upplysningar för rättstvister. I det givna urvalet fanns 747 stycken årsredovisningar för åren 2005-2014. Urvalet är obalanserat, vilket betyder att det inte alltid finns årsredovisningar för alla tio åren som undersöks för samtliga 114 bolag.

Tabell 3.1

Ursprungligt urval

Typ	Antal
År	2005-2014
Bolag	114
Länder	29
Årsredovisningar	747

För att komma fram till studiens slutliga urval har följande saker gjorts. Det ursprungliga urvalet har genomgått manuellt och sammanställts i en Excel fil. Saker som handplockats manuellt ur årsredovisningarna är text och belopp som rör rättstvister. Det har även plockats ut om de anger någon diskonteringsränta och tidsaspekt för när avsättningen regleras. Dels undersöktes de specifika noterna för avsättningar och eventalförpliktelser i varje bolag men sedan har även information som rör rättstvister på andra ställen ur årsredovisningarna tagits ut. För att fånga upp rättstvister på andra ställen i årsredovisningarna genomförs även sökningar på specifika ord rörande rättstvister. Årsredovisningar där inga upplysningar kring rättstvister anges utesluts då studien inte kan studera kvalitet där ingenting anges. Vidare beslutades även att inte ta med rättstvister där bolagen som undersöks är målsägande. Årsredovisningar som har annat språk än engelska utesluts då texterna som plockas ut manuellt skall analyseras via programmet Diction¹ som kräver att texternas språk är engelska.

Information gällande rättstvister handplockas manuellt ur urvalets årsredovisningar, och sammanställs i en Excel fil. Via databasen Capital IQ inhämtas finansiell information såsom lönsamhet (ROA), bolagsstorlek (TA), totala skulder, vilken börs bolaget är listat på, land, industri och år. Dessa förklaras mer ingående i nästkommande del.

3.2 Upplysningskvalitet

Studiens syfte är att undersöka upplysningskvalitet hos noter. Den beroende variabel är därför upplysningskvalitet, vilket fås fram genom en kvantitativ textanalys. Textanalys har innan används bland annat för att undersöka tonen i en finansiell text (Loughran & McDonald 2011), vilket vi anser gör det till en lämplig metod att tillämpa även i denna studie.

Ett sätt att göra en textanalys är att använda sig av ordlistor som delar upp ord i kategorier. Meningen är att man sedan ska kunna dra slutsatser runt textens ton, bland annat genom att räkna positiva och negativa ord (Loughran & McDonald 2015). Vid diskussion om negativa och positiva ord är det viktigt att först fastställa vilken disciplin man befinner sig i. Ord som upplevs negativt i en vetenskapsgren behöver nödvändigtvis inte uppfattas negativt i en annan. Ord som "skuld" kan anses vara ett negativt laddat ord i en viss kontext, och samtidigt inte klassas som ett negativt ord inom företagsekonomi (Loughran & McDonald 2011).

Även finansiella rapporters läsbarhet måste placeras i ett företagsekonomisk kontext. Det är viktigt att inte bortse från läsaren och vilken förståelse denne besitter. Företagsekonomiska ord kan inte ses komplexa när det är personer som är insatta i ämnet som läser de finansiella rapporterna, och en företagsekonomisk jargong kan tvärtom ökat förståelsen för texten (Loughran & McDonald 2016). För att öka läsbarheten bör man även använda sig av t.ex.

¹ Programvaran Diction förklaras vidare nedan.

tabeller och bilder (Loughran & McDonald 2016). För att mäta läsbarhet har undersökning av filstorleken på den fullständiga finansiella rapporten föreslagits, och kopplingar har gjorts mellan ett stort dokument och sämre prognoser (Loughran & McDonald 2014). Det är dock möjligt att en stor fil speglar en komplex företagssituation, och inte nödvändigtvis en komplex finansiell rapport (Loughran & McDonald 2016).

Vid textanalyser har kritik riktats mot användning av ordlistor och verktyg som inte är inriktade mot företagsekonomi i studier av finansiella rapporter. Bland annat har Harvard Psychosociological Dictionary (Loughran & McDonald 2011) och Diction (Loughran & McDonald 2015) menats felkategorisera ord i en företagsekonomisk kontext. Loughran och McDonald (2011) har t.ex. kommit fram till att 73,8% av samlingen av negativa ord i Harvard Psychosociological Dictionary, inte upplevs negativa i en finansiell rapport. På samma sätt finns det ord i samma lista som inte klassas som negativa, men som i en företagsekonomisk kontext skulle kunna ses som negativt. Om ordlistan däremot specialiseras mot företagsekonomi kan man dock se kopplingar mellan företagets avkastning och antal specificerade ord. Listor kan även skapas för bland annat positiva ord, och ord som beskriver osäkerhet.

Upplysningskvalitet inte är ett entydigt begrepp och måste därför definieras. Baserat på tidigare forskning innefattar upplysningskvalitet i denna studie textens ton (Allee & DeAngelis 2015; Rogers, Van Buskirk & Zechman 2011), mängd (Loughran & McDonald 2014) och detaljrikedom (Chen, Miao & Shevlin (2015)). För att få ut information gällande dessa tre komponenter används programvaran Diction och bolagens årsredovisningar. Vidare betraktas förekomst av not för avsättning och eventalförpliktelse med information om rättstvist som god upplysningskvalitet. Studien baserar denna upplysningskvalitet på vad som anges i standarden IAS 37, och mer specifikt på det som finns angivet i paragraf 85. Denna paragraf anger bland annat att belopp och tidpunkt för utbetalning och osäkerheter som rör detta ska indikeras, samt information rörande avsättningen och eventalförpliktelsens karaktär (IAS 37:85). Vi anser därför att förekomst av avsättningsbelopp för rättstvist, tidshorisont och diskonteringsränta tyder på högre kvalitet, än om dessa inte finns angivna.

För att analysera texten i årsredovisningarna används programvaran Diction. Diction är en programvara som analyserar innehållet i en text och undersöker textens verbala ton. Verbal ton mäts genom fem huvudvariabler vilka är *säkerhet*, *optimism*, *aktivitet*, *realism* och *gemensamhet* (Hart 2001). De fem huvudvariablerna baseras på poäng från 33 stycken oberoende ordlistor och det finns inget statistiskt samband mellan huvudvariablerna vilket innebär att varje huvudvariabel fångar olika saker i det som undersöks. För att bestämma ton i studien kommer två huvudvariabler att användas, nämligen *säkerhet* och *optimism*. Huvudvariabeln *säkerhet* definieras som språk som indikerar på beslutsamhet, oflexibilitet och fullständighet. *Optimism* definieras som språk som godkänner någon person, grupp, koncept eller händelse eller framhäver deras positiva inblandning (Hart 2001). Diction har

dock utsatts för kritik gällande felkategorisering av ord vid företagsekonomiska studier (Loughran & McDonald 2015), men vi anser att programvaran trots detta uppfyller studiens syfte då programvaran tillåter att analysera ett större urval än om all text analyseras manuellt men även då programmet analyserar data objektivt (Hart 2001) till skillnad från att analysera texten manuellt. Kodning och kvantifiering i Diction är dessutom datorbaserade vilket ökar trovärdigheten (Sydserff & Weetman 2002).

Som redogjordes i litteraturgenomgången har det tidigare forskats på optimistiskt språk där Rogers, Van Buskirk & Zechman (2011) kom fram till att bolag som befinner sig i en rättslig process även använder sig av mer optimistisk ton när de presenterar företagets resultat gentemot bolag inom samma bransch och med liknande ekonomisk prestation. Utifrån detta har vi valt att använda oss av huvudvariabeln *optimism* i Diction som fångar just optimistisk ton i texten vi manuellt plockar ut via årsredovisningarna. Cho, Roberts och Patten (2010) använder sig av Dictions *säkerhet* och kommer fram till att företag med sämre miljöprestanda levererar lägre säkerhet än andra företag som är miljömässigt bättre. Då bolagen som studeras alla är miljöförorenande anser vi detta resultat relevant även för vår studie. Rogers och Van Buskirk (2009) ser en minskning av upplysningar när företaget utsatts för en aktieägarstämmning, vilket också pekar på en minskning av säkerhet när bolaget befinner sig i ett utsatt läge. Precis som Cho, Roberts och Patten (2010) justerar vi även för *numeriska termer*² och hanterar detta som ett positivt i förhållande till säkerhet, då vi, i linje med författarna, tolkar närvaro av denna typ av information fördelaktig i finansiella upplysningar. Detta går emot Dictions ursprungliga hantering av undergruppen, då den behandlas som en negativ post i huvudvariabeln *säkerhet* (Hart 2001).

För att mäta mängd använder den här studien Diction och definierar mängd som antal tecken. Mängd har dock kritiserats av till exempel Beretta & Bozzolan (2008) då de anser att kvantitet inte kan likställas med kvalitet men utifrån litteraturgenomgången så finner vi att mängden upplysningar har visat sig påverkas av de bestämmande faktorer i tidigare forskning. I studien av Hennes (2014) kom det fram att det upplyses begränsat kvantitativt och mer kvalitativt kring rättstvister vilket kan indikera på mängd kan påverka och av den anledningen finner vi det relevant att även inkludera mängd.

Ett sätt att studera kvalitet kan vara att konstruera ett ovägt index. I studien av Cooke (1989) appliceras ett ovägt index där olika saker som upplyses poängsätts. Även Chen, Miao & Shevlin (2015) pratar om att upplysningskvalitet handlar om att bestämma vilka poster som borde finnas med där antalet poster ska visa på detaljrikedom och högre kvalitet. Varje upplysning ger lika poäng trots att man kan argumentera för att vissa upplysningar kan anses

² Justerad säkerhet beräknas enligt följande, $Certainty = (Tenacity + Leveling\ Terms + Collectives + Insistence) - (Numerical\ Terms + Ambivalence + Self\ reference + Variety) + Numerical\ Terms$

mer betydelsefulla än andra. Att använda ett ovägt index istället för ett vägt minskar dock problem med subjektivitet. Egenkonstruerade index har kritiserats av exempelvis Beretta & Bozzolan (2008), då de menar att det är ett mått på kvantitet, snarare än kvalitet. Trots kritiken beslutade vi att använda oss av ett ovägt index då det möjliggör att använda våra bedömningar i vad som är materiellt att upplysa kring. Botosan (2004) kritiserar Beretta & Bozzolans (2008) definition av kvalitet och menar att IASB ger guidning i hur god kvalitet uppnås. Konstruktionen av indexet utgår från IAS 37 och mer specifikt paragraf 85 som tar upp ett antal saker som skall eller borde tas med i upplysningarna. Det är därför intressant att undersöka vad bolagen lämnat information om, och kvantitet kan i detta fall tolkas som ett mått på kvalitet. I studiens ovägda index används information som handplockats manuellt ur företagens årsredovisningar. Denna information innefattar huruvida det finns en avsättningsnot där rättstvist anges, en eventualförpliktelsenot där rättstvist anges, om det finns ett avsatt belopp för rättstvist, ifall en avsättning finns, om bolaget anger någon tidshorisont för när avsättningen förväntas regleras samt om de anger en diskonteringsränta. I linje med Cooke (1989) poängsätts dessa med ett poäng vardera, vilket betyder att varje bolag kan få maximalt *sex poäng* på varje årsredovisning, förutsatt att samtlig information finns att hämta ur rapporten. Bolag som inte har mycket tvister emot sig kan missgynnas av indexet då de exempelvis kanske inte behöver uppge någon diskonteringsränta om tvisten regleras inom kort. Resonemanget har varit som sådant att upplysa kring diskonteringsräntan kan indikera på mer detaljrikedom än att inte upplysa om den. Det kan även diskuteras kring varför indexet poängsätter både not för avsättningar och eventualförpliktelse och där resoneras att bolag som kan särskilja på vilka rättstvister som bör redovisas som en avsättning och vilka som bör redovisas som en eventualförpliktelse bör indikera på bättre detaljrikedom. *Tabell 3.2.1* nedan visar de poänggivande posterna som tagits ut ur årsredovisningarna.

Tabell 3.2.1

Upplysningsindex	
Poster	Poäng
Not för Avsättningar där rättstvist anges	1p
Not för Eventualförpliktelser där rättstvist anges	1p
Angett avsatt belopp för rättstvist	1p
Uppger att det finns en avsättning för rättstvist	1p
Uppger någon form av tidsaspekt för reglering	1p
Uppger diskonteringsränta	1p
Maximalt antal poäng	6p

Att handplocka data manuellt innebär bedömningar vilket kan resultera i ett annat utfall än om denna utplockning datoriseras vilket kan innebära både för- och nackdelar. Att materialet i denna studie handplockats kan anses utgöra en svaghet. Dock har det skett på ett systematiskt sätt och har i förväg bestämts hur det skall plockas ut saker för att undvika att förbise något. Sökningar på specifika saker har bestämts i förväg, såsom rättstvistbelopp och diskonteringsränta, men även sökord har diskuterats i förväg för att hitta information i årsredovisningarna. I vissa årsredovisningar som genomgåts har bolagen ifråga angett enbart att de har en post med "andra avsättningar" där belopp anges men inte vad posten innehåller specifikt. Det finns en möjlighet att belopp som härrör till rättstvister ingår i den här posten vilket kan vara missvisande för studien men då ingen beskrivande text finns som anger vad posten innefattar kan en extern part inte avgöra vad som ingår i posten. Belopp på avsättningar som rör rättstvister har också plockats ut manuellt där en annan svårighet har varit att bolagen emellanåt skriver att rättstvister ingår i en post där flertalet andra avsättningar ingår. Därmed går det inte att utläsa vilket belopp som hör specifikt till rättstvister. I dessa fall angavs inget belopp i och med att ett specifikt belopp inte kan utläsas trots att det går att utläsa att del av posten avser rättstvister, vilket kan vara missvisande. Texter i årsredovisningarna som enbart skriver om rättstvister allmänt såsom exempelvis redovisningsprinciper har inte tagits med eftersom de inte beskriver en pågående tvist som företaget är under utan snarare hur det skulle redovisas om scenariot skulle uppstå. I det här fallet skulle manuell utplockning kunna ses som en styrka då en dator förmodligen skulle plocka med den här texten trots att det avser mer allmän information om kring IAS 37.

För att mäta upplysningskvalitet har ett antal beroende och oberoende variabler valts ut. En sammanfattning av dessa följer nedan, i *Tabell 3.2.2*. Efter denna följer sedan en närmare genomgång av tabellens beståndsdelar.

Tabell 3.2.2

Variabel beskrivning	
Beroende variabel	Beskrivning
CER	Säkerhet. Tonvariabel justerad för numeriska termer.
OPT	Optimism. Tonvariabel.
AMO	Mängd. Naturlig logaritm av textens totala tecken.
DI	Upplysningsindex. Egenkonstruerat index.
Oberoende variabel	Beskrivning
LIT	Rättstvist. Belopp skalat i totala tillgångar.
SIZ	Bolagsstorlek. Naturlig logaritm av totala tillgångar.
ROA	Lönsamhet. Räntabilitet på totala tillgångar.
LEV	Skuldsättningsgrad. Skulder/Eget kapital.
CON	Eventualförpliktelse. Dummy variabel.

I texten ovanför diskuterades flera mått på upplysningskvalitet. Studiens beroende variabler är med detta som grund därför justerad säkerhet (CER), som baseras på Cho, Roberts och Pattens (2009) tillvägagångssätt, Optimism (OPT), studiens egna upplysningsindex (DI) samt mängd (AMO). Vidare genomgicks de vanligaste oberoende variablerna i litteraturgenomgången och uppskattningsvis också de bestämmande faktorer som påverkar upplysningskvalitet för rättstvister. De oberoende variablerna som identifierats är rättstvist (LIT), bolagsstorlek (SIZ), lönsamhet (ROA), skuldsättningsgrad (LEV) och eventualförpliktelse (CON).

De oberoende variablerna inhämtas via databasen Capital IQ. Bolagsstorlek mäts genom den naturliga logaritmen av totala tillgångar. Lönsamhet mäts som räntabilitet på totala tillgångar och skuldsättningsgraden genom totala skulder/Eget kapital. Via Capital IQ hämtades totala tillgångar, totala skulder, samt nettoinkomst. Dessa användes sedan för att få ut skuldsättningsgraden ($\text{Skulder}/(\text{Totala tillgångar} - \text{Totala skulder})$) samt räntabilitet på totala tillgångar (ROA) ($\text{Nettoinkomst}/\text{Totala tillgångar}$) genererade som två nya variabler inne i STATA³. Detta gjordes genom användning av kommandot "gen". Belopp för rättstvist togs ut manuellt från bolagens årsredovisningar där vi justerade beloppen till SEK genom att använda kurserna för 2018-12-28 från Riksbanken. Beloppen skalades sedan genom bolagens totala tillgångar. Variabeln för eventualförpliktelse (CON) hanteras som en dummy variabel som

³ STATA är en programvara för statistik.

baseras på om bolagen skrivit att de har eventalförpliktelser för rättstvister. Denna information har inhämtats manuellt i samband med att årsredovisningarna genomgicks.

De kontrollvariabler som inkluderats är land, år och industri, eftersom de kan påverka upplysningarna. Det slutliga urvalet består av 19 olika länder vilket kan påverka tonen i upplysningarna då uttryck kan te sig olika i olika länder. Men som De Luca och Prather-Kinsey (2018) tar upp så har det även gjorts nationella förändringar av IFRS på grund av nationell politik vilket också kan påverka. Lopes och Rodrigues (2007) visar att upplysningarna kan påverkas av den typ av industri som företaget verkar i, vilket gör att industri används som en kontrollvariabel.

3.4 Dataanalys

Variablerna testades för att upptäcka möjlig multikollinearitet. Detta skedde genom att ta fram en korrelationsmatris bestående av Pearsons produktmomentkorrelationskoefficient för variablerna. Testet genererar ett utfall mellan -1 och +1 där 0 betyder att ingen korrelation förekommer medan ett resultat på 1 visar att en perfekt kollinearitet förekommer.

Multikollinearitet är viktigt att undersöka då det skapar problem för analysen av resultatet av regressionen (Cortinhas & Black 2012). Field (2013) menar att värden över 0,8 är problematiska då det inte går att särskilja effekten av de olika variablerna. Genom en korrelationsanalys kan man därmed få en indikation på om multikollinearitet förekommer dock kan mer subtila former av kollinearitet missas. Vidare räknas även vif för variablerna ut, för att på sådant sätt minska risken för multikollinearitet ytterligare. Då görs tester där oberoende variabler hanteras som beroende, och förklaringsgraden (r^2) från dessa tester används för att räkna ut vif (Cortinhas & Black 2012). Enligt Cortinhas och Black(2012) används ibland gränsen 10, där allt över är ett tecken på multikollinearitet, och därför kommer denna gräns att användas i studien.

För att undvika mätfel används Winsorize vilket innebär att extremvärden justeras bort så att värden under 1% justeras upp till 1%, och värden över 99% tas ned till 99%. Justering av värdena är nödvändiga för att inte extremvärden som eventuellt inte representerar urvalet påverkar modellen och därmed förbättrar justeringen noggrannheten (Field 2013). Standardfel inkluderas även i modellen för att på så sätt undvika heteroskedasticitet. Då urvalet består av en obalanserad panel delas urvalet även upp i kluster baserat på bolag, och använder kluster-robusta standardfel. På ett sådant sätt undviks statistiska fel såsom för små standardfel och p-värden (Cameron och Miller 2015). Nedan presenteras regressionen för upplysningskvalitet. Denna regression kommer sedan att användas för att mäta justerad säkerhet och optimism, vilka syftar till att mäta tonen i upplysningarna, och vårt egenkonstruerade upplysningsindex samt mängd, vilka kommer att mäta annan form av upplysningskvalitet.

$$\text{Upplysningskvalitet} = \beta_0 + \beta_1 LIT + \beta_2 ROA + \beta_3 SIZ + \beta_4 LEV + \beta_5 CON + \sum_{i=1}^{n=39} \beta_i Controls_i + \varepsilon_i$$

4. Resultat och Analys

4.1 Deskriptiv statistik

Tabell 4.1

Deskriptiv statistik						
Variabler	Observationer	Medelvärde	Median	Std.av.	Min	Max
CER	417	110,601	100,41	62,09	1	368,08
OPT	417	48,485	49,03	2,512	38,95	53,46
AMO	417	7,980	8,164	1,571	4,344	10,394
DI	417	2,592	3	1,638	0	6
LIT	417	0,005	0	0,010	0	0,049
SIZ	417	11,261	11,164	1,918	5,781	14,753
ROA	417	0,023	0,031	0,091	-0,801	0,348
LEV	417	0,496	0,354	0,474	0,001	2,630
CON	417	0,660	1	0,474	0	1

Tabell 4.1 visar sammanställningen över den deskriptiva statistiken. Alla variabler har blivit justerade för dvs att extremvärdena tagits bort. I tabellen kan vi även se att det är hög spridning mellan variablerna justerad säkerhet (CER), skuldsättningsgrad (LEV) och lönsamhet (ROA). Det går även att utläsa att det inte är så stor spridning i urvalet när det gäller optimism (OPT). När det gäller justerad säkerhet (CER), där vi adderar numeriska termer till säkerhet istället för att hantera dessa som en negativ post, kan man även utläsa att det är en hög standardavvikelse vilket innebär att många av bolagen avviker från medelvärdet på 110,60. När det gäller skuldsättningsgraden (LEV) går det att utläsa att den varierar mellan 0,001 ggr till 2,63 ggr vilket indikerar på att det finns bolag i urvalet som är lågt skuldsatta och andra som är högt skuldsatta i förhållande till medelvärdet. Den stora spridningen på både skuldsättningsgrad, storlek, antal tecken och lönsamhet var förväntad i och med att urvalet innehåller bolag i olika storleksklasser. Lönsamheten varierar kraftigt mellan bolagen från -0,80 till 0,35 vilket visar på att det finns bolag i urvalet som är lönsamma medan andra inte är lönsamma. En förklaring till den extremt låga lönsamheten på -80% kan bero på att ett fåtal av bolagen i urvalet idag är försatta i konkurs. När det gäller storleken på avsättningar för rättstvist (LIT) varierar den mellan 0% och 5% av totala tillgångar. Medelvärde och medianvärde skiljer sig inte speciellt mycket mellan våra variabler.

Ton variabeln optimism varierar mellan 38,95 och 53,46 i urvalet och jämför vi med Cho, Roberts och Pattens (2009) så fann de att i deras urval varierade ton variabeln mellan 37,13 och 63,78. Vårt urval skiljer sig inte särskilt från deras dock kan sägas att urvalet har något lägre maxnivå på optimistisk ton gentemot deras resultat. Precis som Cho, Roberts och Pattens (2009) justerades ton variabel för säkerhet så att numeriska termer inte anses negativa för en säker ton. Spridningen för justerad säkerhet varierar från 1 till 368,08 medan Cho, Roberts och Pattens (2009) resultat varierade från 0 till 120,56. En förklaring till att vårt resultat visar på en mycket högre spridning gentemot deras kan vara att de undersöker upplysningar för miljö och inte upplysningar om rättstvister, och att det då är möjligt att dessa skiljer sig i karaktär, utformning och redovisningskrav.

4.2 Korrelationsanalys

Tabell 4.2

Pearsons korrelationsanalys									
	CER	OPT	AMO	DI	LEV	SIZ	ROA	LIT	CON
CER	1,000								
OPT	-0,015	1,000							
AMO	0,247**	0,338**	1,000						
DI	-0,017	0,174**	0,311**	1,000					
LEV	-0,012	-0,178**	-0,213**	-0,184**	1,000				
SIZ	0,061	0,065	0,407**	0,361**	-0,026	1,000			
ROA	-0,008	-0,032	0,107*	0,149**	-0,132**	0,390**	1,000		
LIT	-0,022	0,057	0,234**	0,418**	-0,009	0,156**	0,079	1,000	
CON	0,252**	-0,072	0,067	0,196**	-0,057	0,001	-0,019	-0,029	1,000

* = signifikans nivå 0,05%, ** = signifikans nivå 0,01%

Tabell 4.2 visar korrelation mellan samtliga av de beroende och oberoende variabler. Samtliga variabler med en korrelation över 0,2 är signifikanta på en signifikansnivå på 0,01. När det gäller de beroende variabler är den högsta korrelationen 0,31 mellan mängd (AMO) och det egenkonstruerade upplysningsindex (DI) vilken är signifikant på 0,01% nivå. Det finns en positiv korrelation mellan mängd och säkerhet på 0,25, signifikant på 0,01% nivån. Vidare finns även positiv korrelation mellan mängd (AMO) och tonen optimism (OPT) som också är signifikant på 0,01% nivån. Det finns även en liten negativ korrelation mellan säker ton och det egenkonstruerade upplysningsindexet samt optimism och säker ton dock är detta inte signifikant på 0,1% nivån.

Mängd (AMO) och upplysningsindexet (DI) har en positiv korrelation vilket kan förklaras i att upplysningsindexet är tänkt att fånga detaljrikedom enligt Chen, Miao & Shevlin (2015) vilket är logiskt att även mängden ökar om detaljrikedomen ökar. Att mängd (AMO) och optimism (OPT) har en positiv korrelation kan förklaras ur legitimitetsteorin då Deegan, Rankin & Voght (2000) fann att upplysningar kring miljöförstörelse både blev fler och mer positiva efter att händelsen inträffat. Campbell, Chen & Dhaliwal (2014) fann att en pessimistisk ton är positivt förknippad med marknadsbaserade bedömningar av risk vilket de menade kunde vara ett incitament till chefers motstånd till att upplysa vilket förklarar det motsatta förhållandet.

När det gäller de oberoende variabler finns en positiv korrelation mellan bolagsstorlek (SIZ) och lönsamhet (ROA) på 0,39, också signifikant på en signifikansnivå på 0,01. Resterande oberoende variabler når inte en korrelation över 0,2, varken negativt eller positivt. En större bolagsstorlek kan alltså i vår studie kopplas till högre lönsamhet. Den högsta korrelationen sker mellan det egenkonstruerade upplysningsindexet (DI) och belopp för avsättning (LIT) och når cirka 0,42, signifikant på en signifikansnivå på 0,01. Då 0 betyder ingen korrelation och 1 hög korrelation, kan 0,42 tolkas som att viss korrelation föreligger. Vid jämförelse av utfallet med Field (2013) där 0,8 nämns som en gräns för problematisk korrelation. Detta resultat tolkas som att det inte sker så mycket korrelation mellan några av variablerna att detta inte skulle kunna ställa till med problem vid regressionsanalysen.

4.3 Upplyningskvalitet

4.3.1 Ton

I *tabell 4.3.1.1* visas resultatet från regressionsanalysen för vår beroende variabel säkerhet (CER)

Tabell 4.3.1.1

Regression Säkerhet (CER)					
Modellens förklaringsgrad					
Antal observationer, 417					
$R^2 = 0,2941$					
Variabel	Prediktion	Koefficient	t-värde	p-värde	vif
LEV	(+)	10,31	0,97	0,333	1,65
SIZ	(+)	9,967	3,45	0,001	2,34
ROA	(+)	-14,506	-0,25	0,803	1,45
LIT	(+/-)	-149,164	-0,22	0,823	2,17
CON	(+/-)	22,976	2,42	0,018	1,57
Intercept		165,21	4,62	0,000	

Kontrollvariabler år, land och industri. Fixerad bolageffekt.

När det gäller säker ton (CER) förutspåddes att ett resultat där skuldsättningsgrad (LEV), bolagsstorlek (SIZ) och lönsamhet (ROA) alla hade en positiv relation med säker ton (CER), och där alltså en ökning av samtliga av dessa tre variabler skulle leda till en ökning av säker ton. Detta baseras på teorin om att en högre skuldsättningsgrad kan kopplas till mer detaljerad redovisning (Jensen & Meckling 1976), och att detsamma gäller för större bolag, samt företag med högre lönsamhet (Iatridis 2008). Detta förstärks av att säkerhet justeras för numeriska termer, och därigenom gör dessa positiva för säker ton, då likt Cho, Roberts och Pattens (2009). Studien anser att numeriska termer i företagsekonomisk kontext inte kan anses negativa och att mer detaljerad information kan antas innebära att företaget är mer specifik vad gäller dessa, då Jensen & Meckling (1976) kopplar samman högre skuldsättningsgrad och mer detaljerad information. När det gällde belopp för avsättning för rättstvist (LIT) och redovisning av eventalförpliktelse (CON) antogs istället att resultatet kunde gå åt båda hållen. Resultatet i ovanstående tabell visar att bolagsstorlek (SIZ) är signifikant för CER vid en signifikansnivå på 0,01. Vidare visar resultatet att en ökning av bolagsstorlek med ett leder till en ökning av säker ton med ungefär 0,097, allt annat konstant. Då den oberoende variabeln

är logaritmerad måste koefficienten subtraheras med 100 för att få den procentuella effekten. Det går med andra ord att se att sambandet är positivt, vilket tyder på att större bolag tenderar att redovisa med större säkerhet än mindre företag. Det går även att se att variabeln upplysning av eventualförpliktelse (CON) är signifikant vid en signifikansnivå på 0,05. Redovisning av eventualförpliktelse är positivt kopplat till säker ton, och vid en ökning med ett av variabeln ökar säker ton med ungefär 23,0. Detta kan tolkas som att en säker ton ökar med redovisning av eventualförpliktelser. Resterande oberoende variabler skuldsättningsgrad (LEV), lönsamhet (ROA) och storlek på avsättning för rättstvist (LIT) är inte signifikanta vid signifikansnivå 0,1. R^2 för regressionen är 0,29 vilket betyder att förklaringsgraden för modellen är cirka 29%.

Att större bolag redovisar med högre säkerhet finns det som tidigare nämnt belägg för inom teorin. För det första kan större bolag åtnjuta lägre kostnader för att ta fram information, eftersom informationen tas fram internt (Singhvi & Desai 1971), vilket i sin tur även kan betyda att större bolag har en mer säker ton när de redovisar, eftersom de har möjlighet att ta fram mer information än mindre bolag. Tillgång till mer information kan i sin tur öka kunskapen inom en situation, och vilket gör att företag kan redovisa information om en situation med en säkrare ton än om denna information inte funnits tillgänglig. Vidare är stora bolag mer beroende av större investeringar och vill därför redovisa mer omfattande för att på sådant sätt försäkra investerare om att investera mer (Diamond och Verrecchia 1991), vilket också kan antas leda till att bolagen använder en mer säker ton, återigen kopplat till att vi justerar för numeriska termer.

Prediktionen för redovisning av eventualförpliktelse (CON) var att den kunde gå åt båda hållen. Resultatet från regressionsanalysen visar en positiv koppling mellan CON och CER. Eventualförpliktelser i sig innebär mycket osäkerheter, vilket skulle kunna bidra till en mer osäker ton, men enligt Roychowdhury & Sletten (2012) tenderar företag att vara mer precisa i uppskattningar vid upplysning av dåliga nyheter till följd av en hårdare granskning av marknadens aktörer. Detta resultat kan indikera på att det finns en viss informationsasymmetri då Roychowdhury & Sletten (2012) även menade att mer precis information gällande dåliga nyheter oftast är fördröjd.

I *tabell 4.3.1.2* beskrivs resultatet från regressionsanalysen av vår beroende variabel optimism (OPT).

Tabell 4.3.1.2

Regression Optimism (OPT)					
Modellens förklaringsgrad					
Antal observationer, 417					
$R^2 = 0,2803$					
Variabel	Prediktion	Koefficient	t-värde	p-värde	vif
LEV	(+/-)	-0,87	-1,11	0,271	1,65
SIZ	(+/-)	0,13	0,88	0,383	2,34
ROA	(+)	-2,648	-1,15	0,254	1,45
LIT	(+)	10,695	0,62	0,536	2,17
CON	(+)	-0,38	-0,07	0,947	1,57
Intercept		43,644	17,38	0,000	

Kontrollvariabler år, land och industri. Fixerad bolageffekt.

Tabell 4.3.2.1, som beskriver vår regressionsanalys för optimistiskt ton (OPT), där vår prediktion innefattade en ökning av OPT vid högre lönsamhet (ROA), belopp för avsättning vid rättstvist (LIT) samt redovisning av eventalförpliktelse (CON). Rogers, Van Buskirk & Zechman (2011) kopplar samman mer optimistiskt språk med att befinna sig i en rättslig process. Vidare såg Deegan, Rankin och Voght (2000) att upplysningarna ökade i mängd och blev mer positiva då ett bolag fick mycket uppmärksamhet i media till följd av en social händelse. Detta skulle kunna kopplas ihop med belopp för avsättning på rättstvist (LIT), och även redovisning av eventalförpliktelse (CON) och innebära en förhöjd optimistisk ton. Det går att läsa att en ökning med ett i LIT leder till en positiv ökning av optimistisk ton med 10,69. En ökning med ett av CON leder istället till en minskning av optimistisk ton med -0,04, vilket betyder att LIT följer teorikapitlet, och ökar när belopp för avsättning för rättstvist ökar, medan CON går emot och minskar med redovisning för eventalförpliktelse. Ingen av dessa variabler blev dock signifikanta i studien, på en signifikansnivå på 0,1. Prediktionen om ROA baserades på att positiva ord kan kopplas till bättre resultat (Allee & DeAngelis 2015), men resultatet av regressionen visade att ROA inte var signifikant i studien på en signifikansnivå på 0,1. Resultatet visade även att om ROA hade varit signifikant, hade en högre lönsamhet inneburit en negativ påverkan på OPT. Skuldsättningsgrad (LEV) och bolagsstorlek (SIZ) antogs kunna gå åt båda hållen, då tydlig teori saknas på om dessa skulle ha en positiv eller negativ inverkan på optimism. Precis som i fallen med de andra oberoende variablerna visade sig ingen av dessa vara signifikanta på signifikansnivån 0,01. Hade skuldsättningsgrad (LEV) varit signifikant hade det dock gått att se en negativ koppling med

en optimistisk ton och en högre skuldsättningsgrad. Bolagsstorleken (SIZ) hade istället haft en positiv relation med optimistisk ton, i det fall att den hade varit signifikant för studien.

4.3.2 Mängd

Tabell 4.3.2

Regression Mängd (AMO)					
Modellens förklaringsgrad					
Antal observationer, 417					
$R^2 = 0,5695$					
Variabel	Prediktion	Koefficient	t-värde	p-värde	vif
LEV	(+)	0,137	0,04	0,964	1,65
SIZ	(+)	0,3137	3,02	0,003	2,34
ROA	(+/-)	0,002	0,00	0,998	1,45
LIT	(+/-)	40,487	3,00	0,004	2,17
CON	(+/-)	0,632	2,31	0,023	1,57
Intercept		4,898	3,74	0,000	

Kontrollvariabler år, land och industri. Fixerad bolageffekt.

Tabell 4.3.2 ovan visar resultatet från vår regressionsanalys över vår beroende variabel mängd. Prediktioner för variabel var att skuldsättningsgrad (LEV) och bolagsstorlek (SIZ) skulle påverka mängden (AMO) positivt. När det gäller lönsamhet (ROA) framkom under litteraturgenomgången att en ökad mängd upplysningar av riskfaktorer kan förknippas med lägre lönsamhet (Campbell, Chen & Dhaliwal 2014) samtidigt som andra studier menar att mängden upplysningar kan förknippas med högre lönsamhet (Aly, El-halaby, Hussainey 2018; Singhvi & Desai 1971). Därmed blev prediktionen för lönsamhet (ROA) både positiv och negativ. Belopp för avsättning för rättstvist (LIT) samt redovisning av eventualförpliktelse (CON) antogs kunna gå åt båda hållen. Resultatet visar på att bolagsstorlek (SIZ), samt storlek på avsättning för rättstvist (LIT) och upplysning kring eventualförpliktelse (CON) är signifikanta vid en signifikansnivå på 0,01. Resultatet visar på att större bolag redovisar längre texter, samt att en större storlek på avsättning för rättstvist också kan kopplas till längre texter. Vidare visar resultatet att en ökning med ett i bolagsstorlek leder till en ökning av totalt antal tecken på ungefär 31,27%, allt annat konstant. Då den beroende variabeln är logaritmerad måste koefficienterna för (LIT) och (CON) exponentieras och sedan subtrahera med ett och multiplicera med 100 för att få den

procentuella effekten. En ökning av 1 gällande storlek på avsättning för rättstvister leder till en ökning av 383% i totalt antal tecken, allt annat konstant. På samma sätt ökar antal tecken med 88% om upplysning av rättstvister ökar med 1. Resterande oberoende variabler skuldsättningsgrad (LEV) och lönsamhet (ROA) är inte signifikanta vid en signifikansnivå på 0,1. R^2 för modellen är 0,5695 vilket betyder att förklaringsgraden är cirka 57%.

Variabeln som påverkar mest i modellen är storlek på avsättning dvs att bolag som sätter av mer för rättstvister också har mer omfattande upplysningar. Näst mest påverkar huruvida en eventalförpliktelse upplyses och sist bolagsstorlek. Under genomgången av årsredovisningarna framkom att en del av företagen skrev flera sidor kring rättstvister medan andra företag endast skrev någon rad. Under litteraturgenomgången framkom att större bolag tenderar att upplysa mer när det kommer till mängd. Detta samband är även sant för upplysning av rättstvister. Enligt Iatridis (2008) kan förklaringen till detta vara att bolagen vill försäkra investerare att rådande redovisningsprinciper följs men även för att undvika politisk övervakning. Cooke (1989) hävdade att mängden beror på större bolag har större krav på sig från sina intressenter. Diamond och Verrecchia (2001) menade att fler upplysningar minskar risken för investerare vilket leder till större investeringar. (finns ej i källförteckningen!) Iatridis (2008) menade även att bolag som har mer omfattande upplysningar uppvisar en högre skuldsättningsgrad vilket även koefficienten i regressionen visar dvs att ökar skuldsättningsgraden så ökar mängden upplysningar, detta samband är dock inte signifikant.

När det gäller rättstvister ses sambandet om avsättningen för rättstvister ökade med 1 skulle antalet tecken öka med 383%. Hennes (2014) visade i sin studie att företag levererade bristfälligt information gällande kvantitativa upplysningar, men att de tenderar att upplysa mer kvalitativt kring rättstvister, vilket kan förklara att ökning i avsättningar för rättstvister (LIT) resulterar i en väsentligt större mängd text.

4.3.3 Upplysningsindex

Tabell 4.3.3

Regression Upplysningsindex (DI)					
Modellens förklaringsgrad					
Antal observationer, 417					
$R^2 = 0,6406$					
Variabel	Prediktion	Koefficient	t-värde	p-värde	vif
LEV	(+)	-0,535	-2	0,049	1,65
SIZ	(+)	0,184	2,26	0,027	2,34
ROA	(+/-)	-0,398	-0,6	0,553	1,45
LIT	(+)	48,646	2,6	0,011	2,17
CON	(+)	1,133	4,12	0,000	1,57
Intercept		1,947	1,58	0,118	

Kontrollvariabler år, land och industri. Fixerad bolageffekt.

Tabell 4.3.3 ovan, som beskriver regressionsanalysen för det egenkonstruerade upplysningsindex. Prediktionerna var initialt att alla de oberoende variablerna skulle kunna ha ett positivt samband med upplysningsindexet. Utifrån litteraturgenomgången kom det fram att större bolag kan förknippas med bättre upplysningskvalitet (Iatridis 2008; Singhvi & Desai 1971) och högre skuldsättningsgrad kan kopplas samman med fler upplysningar (Jensen & Meckling 1976). Det finns studier som kopplar ihop mer lönsamma bolag mer detaljerade upplysningar (Singhvi & Desai 1971), men det finns även studier som pekar på ett samband mellan en större mängd upplysningar av riskfaktorer och lägre lönsamhet (Campbell, Chen & Dhaliwal 2014).

Resultatet visar att skuldsättningsgrad (LEV) är signifikant på en signifikansnivå på 0,05. Det finns en negativ relation mellan vårt upplysningsindex och skuldsättningsgrad och det går att läsa att DI minskar med ungefär -0,53 varje gång LEV ökar med ett, allt annat konstant. Med andra ord visar resultatet att företag med en lägre skuldsättningsgrad presterar bättre i vårt egenkonstruerade upplysningsindex och får ett högre resultat än företag med högre skuldsättningsgrad. Även Redovisning av eventalförpliktelse (CON) är signifikant på en signifikansnivå på 0,01, och har en positiv relation med DI där en ökning med ett ökar DI med 1,13. Det går alltså att se att företag som inkluderar eventalförplikelser i sina redovisningar får högre resultat på vårt upplysningsindex. Vidare är bolagsstorleken (SIZ) signifikant på en signifikansnivå på 0,05, vilket betyder att även större företag presterar bättre

på upplysningsindexet, där en ökning med en bolagsstorlek på ett leder till en ökning av DI på 0.18. Slutligen är även belopp för rättstvist (LIT) signifikant vid en signifikansnivå på 0,01. En ökning på 1 leder till en ökning av DI med ungefär 48,6. Bolag som redovisar större belopp får alltså högre resultat på vårt egenkonstruerade upplysningsindex. Lönsamhet (ROA) är inte signifikant vid en signifikansnivå på 0,1. R² är 0,64, vilket betyder att förklaringsgraden för modellen är ungefär 64%.

Att företag med lägre skuldsättningsgrad presterar bättre på upplysningsindexet går emot vår insamlade teori, som säger att högre skuldsättningsgrad kan kopplas till fler (Jensen & Meckling 1976) och mer omfattande (Iatridis 2008) upplysningar. I indexet ingick posterna not för avsättning för rättstvist och eventalförpliktelse, belopp för rättstvist, avsättning för rättstvist, tidsaspekt och diskonteringsränta vilka samtliga kan kopplas till fler och mer detaljerad information, och en högre skuldsättningsgrad skulle således öka resultatet på vårt egenkonstruerade upplysningsindex. Studien finner dock det motsatta resultatet. Vi fann även att upplysning av eventalförpliktelse (CON) hade en positiv inverkan på upplysningsindexet, vilket är logiskt med tanke på att detta är en post i vårt index. Detsamma gäller belopp på rättstvist, eftersom det finns en liknande post i vårt index.

Att större bolag får högre resultat på vårt upplysningsindex följer teorin om att större bolag redovisar mer omfattande (Iatridis 2008), då högre poäng på vårt upplysningsindex betyder att man lämnar mer upplysningar än de som får lägre poäng. Det kan bland annat ha att göra med att stora bolag ofta har större krav från intressenter, och därför redovisar mer (Cooke 1989). Enligt Singhvi & Desai (1971) har större bolag lägre kostnader för att ta fram information. Det går att diskutera att detta också kan antas bidra till att större bolag redovisar fler poster i vårt upplysningsindex, då poster som avsättning för rättstvist, belopp, tidshorisont och diskonteringsränta förknippas med osäkerheter och bedömningar, vilka kan antas vara lättare att ta fram för större företag samt att större företag förstår fördelarna med att lämna upplysningar av högre kvalitet (Singhvi & Desai 1971).

5. Slutsats

Syftet med studien var att undersöka vad som driver kvaliteten i upplysningar av rättstvister och därmed bidra till den redan befintliga forskningen kring upplysningskvalitet. Tidigare forskning när det gäller kvalitet och ton har överlag visats påverkas av olika utmärkande drag hos företag (Singhvi & Desai 1971; Cho, Roberts & Pattens 2009; Cooke 1989; Iatridis 2008; Jensen & Meckling 1976; Diamond & Verreccia 1991; Rogers, Van Buskirk & Zechman 2011; Allee & DeAngelis 2015; Campbell, Chen & Dhaliwal 2014).

Gällande upplysningars ton kring rättstvister fann studien att bolagsstorlek ökar säkerheten i upplysningarnas ton. Upplysning av eventualförpliktelse finner studien ett positivt samband med säker ton. När det gäller optimistisk ton verkar inget samband vara signifikant vilket motsäger den teori som inhämtats, bland annat Rogers, Van Buskirk & Zechman (2011) som menar att en optimistisk ton kan kopplas samman med företag som går igenom en rättslig process. Mängd har ett positivt samband med bolagsstorlek precis som i teorin. Mängd ökar även om avsättning för rättstvister ökar eller om man upplyser kvalitativt kring eventualförpliktelser. Varken lönsamhet eller skuldsättningsgrad var signifikanta för mängd. Lägre skuldsättningsgrad ökar detaljrikedomen i enlighet med det egenkonstruerade upplysningsindexet. Enligt teorin borde en högre skuldsättningsgrad öka detaljrikedomen på grund av ökad efterfrågan av intressenter (Jensen & Meckling 1976; Iatridis 2008; Singhvi & Desai 1971) vilket resultatet av studien inte visar. Mellan upplysningsindexet och bolagsstorlek fann vi ett positivt samband. Lönsamhet och upplysningsindexet verkar inte finnas ett signifikant samband. Desto högre avsättning för rättstvister desto högre poäng på indexet. Redovisning av eventualförpliktelse hade även ett positivt samband med indexet.

Sammanfattningsvis har bolagsstorlek en positiv signifikant påverkan på både säker ton, mängd och det egenkonstruerade upplysningsindexet. Detta kan tolkas som att en större bolagsstorlek har en positiv inverkan på upplysningskvalitet överlag, då den enda beroende variabeln en större bolagsstorlek inte hade en signifikant påverkan på var optimism. Detsamma gäller om bolaget redovisar för eventualförpliktelse, som också har en signifikant positiv påverkan på allt utom optimism. Att ett större bolag redovisar mer kan kopplas till att det kan ha fler intressenter och att det därför då värnar om sitt rykte. Enligt Cao, Myers & Omer (2012) är kvaliteten på den finansiella rapporteringen bättre hos företag med ett gott rykte och lägger därför mer resurser på redovisningen. Resultaten av säker ton kan indikera på att det finns viss informationsasymmetri när det gäller upplysning kring rättstvister, då Roychowdhury & Sletten (2012) ser att dåliga nyheter kan vara fördröjda till följd av att bolaget vill vara mer precisa i sina uppskattningar, och att Liu och Elayan (2013) i sin tur menar att en stor del av informationsasymmetrin mellan företag och intressent kommer just från att dåliga nyheter hålls tillbaka.

I studien har tonen gällande upplysningar av rättstvister undersökts där optimistisk ton inte gav några signifikanta resultat. Då studien har tittat på texter i årsredovisningar som anger rättstvister och undersökt tonen i rättstvister som helhet kan det finnas en skillnad i tonen hos upplysningarna om bolaget redovisar rättsvist som en avsättning eller eventalförpliktelse. Det skulle därmed vara intressant att forska vidare på är om tonen i upplysningarna skiljer sig åt om företagen redovisar en avsättning eller en eventalförpliktelse. Vid den manuella genomgången av årsredovisningarna framkom denna hypotes kring att tonen skiljer sig beroende på om bolaget beskriver en avsättning eller en eventalförpliktelse. Denna studie är inriktad mot miljöförstörande industrier, men framtida forskning hade även kunnat undersöka andra typer av bolag.

6. Källförteckning

- Allee, K. D., & DeAngelis, M. D. (2015). The structure of voluntary disclosure narratives: Evidence from tone dispersion. *Journal of Accounting Research* 53(2): 241-274.
- Aly, D., El-Halaby, S., Hussainey, K. (2018) "Tone disclosure and financial performance: evidence from Egypt", *Accounting Research Journal*, Vol. 31 Issue: 1, pp.63-74, <https://doi.org/10.1108/ARJ-09-2016-0123>
- Alzoubi, E.S.S. (2014). Disclosure quality and earnings management: evidence from Jordan. *Accounting Research Journal* 24(9): 429-456.
- Baginski, S.P. Campbell, J.L. Hinson, L.A. Koo, D.S. (2018). Do Career Concerns Affect the Delay of Bad News Disclosure? *Accounting Review* 93(2): 61-95.
- Barth, M.E., Landsman, W. R. & Lang, M. H. 2008, International Accounting Standards and Accounting Quality, *Journal of Accounting Research* 46(3): 467-498.
- Barth, M.E. Schipper, K. (2008) Financial Reporting Transparency. *Journal of Accounting, Auditing & Finance* 23(2): 173-190.
- Beretta, S. Bozzolan, S. (2008). Quality versus Quantity: The Case of Forward-Looking Disclosure. *Journal of Accounting, Auditing & Finance* 23(3): 333-376.
- Botosan, C.A. (2004). Discussion of a framework for the analysis of firm risk communication. *The International Journal of Accounting* 39: 289-295.
- Campbell, J.L., Chen, H., Dhaliwal, D.S., Lu, H. & Steele, L.B. (2014). The information content of mandatory risk factor disclosures in corporate filings, *Review of Accounting Studies*, vol. 19, no. 1, pp. 396-455.
- Cameron, A.C. Miller, D.L. (2015) A Practitioner's Guide to Cluster-Robust Inference. *Journal of Human Resources* 50(2). 317-372.
- Cao, Y. Myers, L.A. Omer, T.C. (2012). Does Company Reputation Matter for Financial Reporting Quality? Evidence from Restatements. *Contemporary Accounting Research* 29(3): 956-990.
- Chen, S., Miao, B., & Shevlin, T. (2015). A new measure of disclosure quality: The level of disaggregation of accounting data in annual reports. *Journal of Accounting Research* 53(5): 1017-1054.
- Cho, C., Roberts, R. and Patten, M. (2010), Chen "The language of US corporate environmental disclosure", *Accounting, Organizations and Society*, Vol. 35 No. 4, pp. 431-443.
- Cooke, T.E. 1989, Disclosure in the Corporate Annual Reports of Swedish Companies, *Accounting and Business Research* 19(74): 113-124.
- Cortinhas, C. Black, K. (2012). *Statistics for Business and Economics*. Chichester: John Wiley & Sons, Ltd.

Deegan, C. (2002). Introduction: The legitimising effect of social and environmental disclosures – a theoretican foundation. *Accounting, Auditing & Accountability Journal* 15(3): 282-311.

Deegan, C. Rankin, M. Voght, P. (2000) Firms' Disclosure Reactions to Major Social Incidents: Australian Evidence. *Accounting Forum* 24(1): 101-130.

De Luca, F. Prather-Kinsey, J. (2018) Legitimacy theory may explain the failure of global adoption of IFRS: the case of Europe and the U.S. *Journal of Management and Governance* 22(3): 501-534.

Diamond, D.W. Verrecchia, R.E. (1991) Disclosure, Liquidity, and the Cost of Capital. *The Journal of Finance* 46(4): 1325-1359.

Embong, Z. Mohd-Saleh, N. Hassan, M.S. (2012). Firm Size, disclosure and cost of equity capital. *Asian Review of Accounting* 20(2): 119-139.

Fesler, R.D., Hagler, J.L., 1989. Litigation disclosures under SFAS No. 5: a study of actual cases. *Accounting Horizons* 3(1): 10–20.

Field, A. (2013). *Discovering Statistics Using IBM SPSS Statistics* (4.ed). London: SAGE Publications Ltd.

Hart, R. P. (2001). Redeveloping DICTION: Theoretical considerations. In M. D. West (Ed.), *Theory, method, and practice of computer content analysis* (pp. 43–60). Westport, CT: Greenwood Publishing Group.

Haslem, B. (2005). Managerial Opportunism during Corporate Litigation. *The Journal of Finance* 60(4): 2013-2041.

Healy, P.M. Palepu, K.G. (2001). Information asymmetry, corporate disclosure, and the capital markets: A review of the empirical disclosure literature. *Journal of Accounting and Economics* 31(1-3): 405-440.

Hennes, K.M. (2014). Disclosure of contingent legal liabilities. *J. Account. Public Policy* 33 (2014) 32–50

Hirshleifer, D., and Teoh, S. H. (2003). Limited attention, information disclosure, and financial reporting. *Journal of Accounting and Economics* 36(1–3): 337–86.

Holt, G. (2016) The Shortcomings of IAS 37. Hämtad 2018-11-13 från <https://www.accaglobal.com/in/en/member/discover/cpd-articles/corporate-reporting/ias367-holt.html>

Hui, K.W. Matsunaga, S.R. (2015). Are CEOs and CFOs Rewarded for Disclosure Quality? *The Accounting Review* 90(3): 1013-1047.

IAS 1 - Utformning av finansiella rapporter. Hämtad från FAR online 2018-12-02 från <https://www.faronline-se.ezproxy.ub.gu.se/dokument/i/ias0001/?q=ias%201>

IAS 37 - Avsättningar, eventalförpliktelser och eventaltillgångar. Hämtad från FAR online 2018-11-14 från <https://www.faronline.se/dokument/i/ias0037/?q=ias%2037>

- IASB. 2015. Staff Paper: *Possible problems with IAS 37*. Agenda ref 14B, International Accounting Standards Board, London.
- Iatridis, G. (2008). Accounting disclosure and firms' financial attributes: Evidence from the UK stock market. *International Review of Financial Analysis* 17(2): 219-241.
- Jensen, M.C. & Meckling, W.H. 1976, Theory of the Firm: Management Behaviour, Agency Costs and Ownership Structure, *Journal of Financial Economics*, Vol. 3, No. 3, pp. 305–360.
- Katmon, N. Al Farooque, O. (2017) Exploring the Impact of Internal Corporate Governance on the Relation Between Disclosure Quality and Earnings Management in the UK Listed Companies. *Jorunal of Business Ethics* 142(2): 345-367.
- Kothari, S.P. Shu, S. Wysocki, P.D. (2009). Do Managers Withhold Bad News? *Journal of Accounting Reasearch* 47(1): 241-276.
- Lang, M.H. & Lundholm R.J., (1996) "Corporate disclosure and policy and analyst behaviour". *The accounting review* 71(4): 467–492.
- Liu, Z. Elayan, F.A. (2013). Litigation risk, information asymmetry and conditional conservatism. *Review of Quantitative Finance and Accounting* 44(4): 581-608.
- Lo, K. Ramos, F. Rogo, R. (2017). Earnings management and annual report readability. *Journal of Accounting and Economics*, 63(1): 1-25.
- Lopes, P.T. Rodrigues, L.L. (2007) Accounting for financial instruments: An analysis of the determinants of disclosure in the Portuguese stock exchange. *The International Journal of Accounting* 42(1): 25-56.
- Loughran, T. McDonald, B. (2011). When is a liability not a liability? Textual analysis, dictionaries, and 10-Ks. *The Journal of Finance*, 66(1): 35-65.
- Loughran, T. McDonald, B. (2014). Measuring readability in financial text. *Journal of Finance* 69(4): 1643-1671.
- Loughran, T. McDonald, B. (2015). The Use of Word Lists in Textual Analysis. *Journal of Behavioral Finance* 16(1): 1-11.
- Loughran, T. McDonald, B. (2016). Textual analysis in accounting and finance: A survey. *Journal of Accounting Research* 54(4): 1187-1230.
- Mayorga, D.M. & Sidhu, B.K. 2012, Corporate Disclosures of the Major Sources of Estimation Uncertainties, *Australian Accounting Review* 22(1): 25-39.
- Nielsen, K., 2011. Renewed focus on loss contingency disclosures. *Journal of Accountancy* 211(4): 37–39.
- O'Donovan, G. (2002). Environmental disclosures in the annual report: Extending the applicability and predictive power of legitimacy theory. *Accounting, Auditing & Accountability Journal* 15(3): 344-371.
- Rogers, J. L. Van Buskirk, A. (2009) Shareholder litigation and changes in disclosure behavior. *Journal of Accounting and Economics* 47(1-2): 136-156.

- Rogers, J. L. Van Buskirk, A. Zechman, S. L. C. (2011) Disclosure tone and shareholder litigation. *The Accounting Review* 86(6): 2155-2183.
- Roychowdhury, S. Sletten, E. (2012). Voluntary Disclosure Incentives and Earnings Informativeness. *The Accounting Review* 87(5): 1679-1708.
- Schipper, K. (2003). Principles-based accounting standards. *Accounting Horizons* 17(1): 61-72.
- Singhvi, S.S. & Desai, H.B. 1971, An Empirical Analysis of the Quality of Corporate Financial Disclosure. *The Accounting Review* 46(1): 129-1.
- Sydsæff, R. & Weetman, P. 2002, Developments in content analysis: a transitivity index and DICTION scores, *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, vol. 15, no. 4, pp. 523-545.
- Watts, L.W. (2003). Conservatism in Accounting Part 1: Explanations and Implications. *Accounting Horizons* 17(3). 207-221.
- Watts, R.L. & Zimmerman, J.L. (1978). Towards a Positive Theory of the Determination of Accounting Standards. *The Accounting Review* 53(1): 112-134.
- Watts, R.L. & Zimmerman, J.L. (1990). Positive accounting theory - a 10 year perspective, *The Accounting Review*, vol. 65, no. 1, pp. 131-156.